

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Наталія ЗАМКОВА

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
з історії України

Вінниця 2022

ВСТУП

Очевидно, що майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен глибоко знати історію свого народу та своєї держави. Для успішного вивчення дисципліни «Історія України», абітурієнт повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми за 5-11 клас.

Програму вступних випробувань з історії України за освітнім ступенем «бакалавр» розроблено на основі чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Обсяг знань визначається в межах діючої програми чинних підручників.

Метою програми є оцінювання рівня сформованості історичної компетентності абітурієнта, визначення відповідності його навчальних досягнень освітньому стандарту та чинній навчальній програмі. Оцінювання результатів вступних випробувань передбачає виявлення засвоєних абітурієнтами знань щодо дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів; фактів, місць, обставин, учасників, результатів подій; умінь співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій; навичок групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою; розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Програма вступного випробування складається зі вступу, основної частини, списку рекомендованих джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

1. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

2. Виникнення та розквіт Київської Русі

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князування Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князування Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

3. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Роздробленість Київської Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князування Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Розподіл і збереження Галицько-Волинської держави нащадками Данила Романовича.

4. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX – XIV ст.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності.

5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину.

Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських князівств. Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Виникнення українського козацтва.

6. Українська культура литовсько-польської доби

Суспільно-політичні та історичні обставини розвитку української культури.

Розвиток освіти, науки, книгодрукування. Розвиток ренесансного гуманізму. Полемічна література. Музика, театр, архітектура, образотворче мистецтво.

7. Українські землі в другій половині XVI ст.

Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на

українські землі. Братський рух. Реформаційний та контр-реформаційний рухи в Україні. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

8. Українські землі в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії. Розвиток культури та освіти. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.

9. Національно-визвольна війна українського народу (середина XVII ст.)

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

10. Українські землі в 60 – 80-ті рр. XVII ст.

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

11. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду». Розвиток культури та освіти.

12. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої.

13. Українське бароко XVII–XVIII ст.

Історична характеристика бароко. Козацьке бароко. Мазепинське бароко. Українське бароко в архітектурі, малярстві, скульптурі, літературі, театрі.

14. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка. «Київська козаччина».

15. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі. Діяльність «Руської трійці».

Революційні події в Австрійській імперії. Головна руська рада (ГРР).

16. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст. Початок національно-культурного відродження України

Національне відродження. Культурно-освітній рух. Відкриття університетів. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

17. Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Реформи 60–70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Вплив російського громадсько-політичного руху на Україну.

18. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель.

Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

19. Культура України в другій половині XIX ст.

Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток нових напрямів культури. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

20. Наддніпрянська Україна на початку XX ст.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Економічна криза 1900–1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

21. Західноукраїнські землі на початку XX ст.

Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості

населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

22. Культура України на початку ХХ ст.

Особливості розвитку української культури на початку ХХ ст. Освітній, науковий і технічний рівні в Україні на початку новітньої доби. Неоромантична, гуманістична концепції особистості в українській літературі. Творчі здобутки корифеїв українського театру.

23. Україна в Першій світовій війні

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України в 1914 р. Діяльність російської адміністрації в Галичині. Перебіг воєнних дій на території України в 1915–1917 рр. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

24. Українська революція 1917 – 1918 рр.

Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

25. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918 – 1920 рр.)

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Державний переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

26. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921 – 1928 рр.)

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Відбудова народного господарства. Неп в УСРР. Політика «коренізації» УСРР. Українське національне відродження в літературі та театрі.

27. Радянська модернізація України (1929 – 1938 рр.)

Початок модернізації радянської України. Індустріалізація та колективізація. Суспільно-політичне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Монополізація духовного життя. Згортання українізації.

28. Західноукраїнські землі у 1921 – 1938 рр.

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини.

Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х рр.

29. Україна під час Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України на початковій стадії війни. Встановлення в Україні окупаційного режиму. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення УПА. Визволення України. Завершення Другої світової війни.

30. Післявоєнна відбудова та розвиток України (1945 – поч. 1950-х рр.)

Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова великих індустріальних об'єктів (Азовсталь, Дніпрогес, Запоріжсталь, шахти Донбасу тощо). Розгортання ідеологічних кампаній. Голод в Україні 1946 – 1947 рр.

31. Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.)

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950 – 1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Реформа управління економікою.

Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці 1950 – початку 1960-х рр.

32. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.)

Здійснення економічних реформ у другій половині 1960-х рр.

Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Політико-ідеологічне становище радянського народу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Конституція УРСР 1978 р.

33. Культура України другої половини ХХ ст.

Особливості розвитку української культури у другій половині ХХ ст.

Здобутки наукової та мистецької сфери. Внесок українського народу у культурну спадщину СРСР.

34. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України

Антиалкогольна кампанія, Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи: продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр.: загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного руху України (Народний рух України за перебудову), перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Здобуття Україною незалежності:

прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

35. Україна в умовах незалежності

Заснування Збройних Сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці XX – на початку XXI ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Інтегрування України у світове співтовариство.

36. Українська культура доби незалежності

Трансформація суспільної свідомості та формування нової культурно-мистецької парадигми. Здобутки у науковій сфері. Генеза культури.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

1. Україна за стародавніх часів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів).
2. Утворення Київської Русі, її внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність. Запровадження християнства, як державної релігії.
3. Київська Русь за часів феодальної роздробленості. Монгольська навала на південно-західні землі Русі.
4. Галицько-Волинська держава за часів князювання Романа Мстиславовича, Данила Галицького та його наступників.
5. Політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинського князівства у IX–XIV ст.
6. Литовсько-польська доба української історії (друга половина XIV – перша половина XVI ст.).
7. Українська культура литовсько-польської доби, основні тенденції її розвитку.
8. Запорізька Січ як центр консолідації національно-патріотичних сил, перехрестя багатьох культур і релігій.
9. Зміни в соціально-економічному житті українських земель в першій половині XVII ст. Розвиток міст.
10. Берестейська церковна унія та її вплив на розвиток церковного життя в Україні.
11. Причини, характер, завдання, рушійні сили Визвольної війни українського народу середини XVII ст.
12. Українські землі в 60–80-ті рр. XVII ст. Велика Руїна: причини та наслідки.
13. Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана під час Північної війни.
14. Розвиток культури і освіти на українських землях наприкінці XVII першої половини XVIII ст.
15. Кирило Розумовський – останній гетьман України. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини.
16. Ліквідація Запорізької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині.
17. Українське бароко XVII – XVIII ст., його характерні риси.
18. Включення українських земель до складу Російської імперії наприкінці XVIII – першої половини XIX ст. Їх адміністративно-територіальний поділ.
19. Розвиток національного руху на українських землях наприкінці XVIII – першої половини XIX ст.
20. Включення українських земель до складу Австрійської імперії. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Їх зміст.
21. Національний рух на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – першої половини XIX ст. Діяльність «Руської трійці».

22. Культурно-освітній рух в Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст. Відкриття університетів.

23. Реформи царського уряду 60–70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні.

24. Розвиток суспільно-політичного руху в Наддніпрянській Україні в другій половині XIX ст. Громади, Створення політичних партій, їх програми.

25. Національна політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель у другій половині XIX ст. Розвиток кооперативного руху, трудова міграція.

26. Політизація національного руху на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст. й створення перших політичних партій.

27. Основні напрямки розвитку культури України в другій половині XIX ст. Церковне життя.

28. Економічна криза 1900–1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення в Наддніпрянській Україні на початку XX ст.

29. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні. Події революції 1905–1907 рр. в Україні.

30. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

31. Економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель на початку XX ст.

32. Основні напрямки розвитку культури України на початку XX ст. Її творчі здобутки.

33. Початок Першої світової війни. Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни.

34. Перебіг воєнних дій на території України в 1914–1917 рр. Бойовий шлях Українських січових стрільців.

35. Лютнева революція 1917 р. в Росії. Утворення і діяльність Української Центральної Ради, її Універсали.

36. Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу 1918 р., його наслідки для України.

37. Державний переворот гетьмана П. Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика його уряду.

38. Прихід до влади Директорії УНР, її діяльність. Причини поразки Української революції 1917–1921 рр.

39. Відбудова економіки УРСР на засадах нової економічної політики.

40. Прискорена індустріалізація та примусова колективізація в Україні в 1929–1938 рр. Голодомор 1932–1933 рр., його наслідки.

41. Західноукраїнські землі у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини у 1921–1938 рр. Українські суспільно-політичні рухи в 1930-х рр.

42. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України на початковій стадії війни. Встановлення в Україні окупаційного режиму.

43. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення та діяльність Української Повстанської Армії.

44. Післявоєнна відбудова народного господарства. України. Голодомор 1946–1947 рр.

45.Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950–1960-ті рр. Реформа управління економікою.

46.Здійснення економічних реформ у другій половині 1960-х рр., їх непослідовний і суперечливий характер. Друга хвиля дисидентського руху.

47.Розвиток української культури у другій половині ХХ ст., її здобутки у науковій та мистецькій сфері.

48.Здобуття Україною незалежності. Декларація про державний суверенітет та Акт проголошення незалежності України.

49.Державне будівництво в незалежній Україні. Реформування економіки на ринкових засадах.

50.Українська культура доби незалежності: тенденції розвитку, здобутки у науковій сфері.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань вступників
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

Білет письмового тестування з фахових дисциплін складається з 50 закритих тестових завдань. Вступнику потрібно обрати лише одну правильну (найбільш повну) відповідь.

1. Якщо відповідь на тест надана правильно, то виставляється максимальний бал (4 бали).
2. Якщо відповідь на тестові завдання є неправильною, то виставляється 0 балів.
3. Загальна кількість балів, яку може набрати абітурієнт, складає 200.
4. Мінімальна сума балів з випробування дорівнює 100.

Критерії оцінювання співбесіди

Вступнику на співбесіді задають щонайменше три питання з переліку питань програми. Якщо члени комісії незадоволені відповідями, вступнику додатково задають питання, поки не буде встановлений рівень знань абітурієнта.

Якщо вступник не відповідає на питання, або розкриває суть запитання на 10...50% відповідь оцінюється від 0 до 99 балів, а вступник не рекомендується до складання вступних іспитів.

Від 100 до 160 балів:

якщо вступник розкриває питання на 60-80%, виявивши такі знання та вміння:

- послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності.

161-200 балів:

якщо вступник розкриває питання на 90-100%, виявивши такі знання та вміння:

- повне, логічне та послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого питання;
- вільне володіння спеціальною термінологією.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Власов В. Історія України : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. Власов. – К. : Генеза, 2005. – 280 с.
2. Власов В. Історія України : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. Власов. – К. : Генеза, 2005. – 256 с.
3. Кульчицький С. Історія України (1914–1939) : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С. Кульчицький, Ю. Шаповал. – К. : Генеза, 2003. – 304 с.
4. Кульчицький С. Історія України (1939–2001) : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / С. Кульчицький, Ю. Шаповал. – К. : Генеза, 2005. – 320 с.
5. Лях Р. Історія України : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Р. Лях, Н. Темірова. – К. : Генеза, 2003. – 192 с.
6. Реєнт О. Історія України. Кінець XVIII – початок XX ст. : навч. посіб. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Реєнт, О. Малій. – К. : Генеза, 2003. – 224 с.
7. Турченко Ф. Історія України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф. Турченко, В. Марочко. – К. : Генеза, 2005. – 352 с.
8. Турченко Ф. Новітня історія України (1914–1939 рр.) : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф. Турченко. – К. : Генеза, 2002. – 352 с.
9. Турченко Ф. Новітня історія України (1939 – початок XXI ст.) : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф. Турченко. – К. : Генеза, 2006. – 384 с.
10. Швидько Г. Історія України. XVI – XVIII ст. : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г. Швидько. – К. : Генеза, 1999. – 384 с.

Додатковий:

11. Багацький В.В. Історія України : підруч. / В.В. Багацький, Л.І. Кормич. – 3-тє вид., допов. і перероб. – К. : Алерта, 2010. – 388 с.
12. Бакалець О.А. Історія України з найдавніших часів до початку XXI ст.: навч. посіб. / О. А. Бакалець. – Львів : Магнолія-2006, 2016. – 573 с.
13. Білоцерківський В.Я. Історія України : навч. посіб. / В.Я. Білоцерківський. – 3-тє вид., випр. і допов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 536 с.
14. Бойко О.Д. Історія України : навч. посіб. / О.Д. Бойко. – 3-тє вид., допов. – К. : Академвидав, 2008. – 688 с.
15. Гарін В.Б. Історія України : навч. посіб. / В.Б. Гарін, І.А. Кіпцар, О.В. Кондратенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
16. Гончарук П.С. Історія України з найдавніших часів до початку XX століття. Курс лекцій : навч. посіб. / П.С. Гончарук. – 2-ге вид. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 528 с.
17. Історія України : навч. посіб. / Під ред. В.А. Смолія. – 3-тє вид., допов. і перероб. – К. : Альтернативи, 2002. – 472 с.

18. Історія України : навч. посіб. / Ю.Г. Бадах, П.П. Притуляк, Л.В. Губицький. – К. : КНТЕУ, 2010. – 548 с.
19. Земерова Т.Ю. Історія України за всією шкільною програмою / Т.Ю. Земерова, І.М. Скирда. - 2-е вид., доп. та перероб. – Харків : Весна:, 2009. - 420 с.
20. Кормич Л.І. Історія України : підруч. / Л.І. Кормич, Л.В.Багацький. – К. : Алерта, 412 с.
21. Лазарович М.В. Історія України : навч. посіб. / М.В. Лазарович. – Київ : Знання, 2013. – 685 с.
22. Литвин В.М. Історія України : підруч. / В.М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2006. – 728 с.
23. Мицик Ю. Історія України [Текст] : навч. посіб. / Юрій Мицик, Олег Бажан. - Київ : Кліо, 2015. - 680 с.

Інтернет-ресурси:

24. <http://ukrstor.com/>– історія національного руху України
25. <http://pravyteli.onestop.net/>– правителі України
26. <http://halychyna.ukrbiz.net/>– історія Галицької України
27. <http://orange-wave.narod.ru/>– історія «Помаранчевої революції»
28. <http://heritage.com.ua/istorija/istorija.html>– історія українського мистецтва
29. <http://kurgan.kiev.ua/>– стародавня історія України
30. <http://uahistory.narod.ru/>– короткий огляд історії України з найдавніших часів до ХХ ст.
31. <http://www.human-culture.com/history/>– історія Голодомору 1932–1933 рр. в Україні
32. <http://ordgeorg.boom.ru/>– історія українського війська

Ухвалили

Завідувач кафедри _____
права

Т.І. Сухоребра

Погоджено

Голова фахової _____
предметної комісії

Н.М. Чорна

Начальник навчально- _____
методичного відділу

Т.М. Шевчук